

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 195/2023
16.11.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Весне Субић, председника већа, Зорана Хацића и Мирјане Андријашевић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Милица Марић Крстић, адвокат из ..., против туженог „НТW GROUP“ д.о.о. Београд, чији је пуномоћник Срећко Митрић, адвокат из ..., ради поништаја решења о отказу уговора о раду, враћања на рад и накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 1466/22 од 16.09.2022. године, у седници већа одржаној 16.11.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 1466/22 од 16.09.2022. године.

Образложење

Пресудом Другог основног суда у Београду П1 262/20 од 25.01.2022. године, ставом првим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев да се поништи решење о отказу уговора о раду од 16.05.2016. године, којим је тужиоцу престао радни однос са 07.04.2016. године, а које је заведено код туженог под бр. ../16 од 23.04.2016. године. Ставом другим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев да се тужени обавезе да тужиоца врати на рад. Ставом трећим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев да се обавезе тужени да тужиоцу, на име накнаде штете због изгубљене зараде, исплати одређене новчане износе, за период од априла 2016. године закључно са новембром 2016. године, са законском затезном каматом од доспелости сваког појединачног месечног износа до исплате, све ближе наведено у овом ставу изреке. Ставом четвртим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев да се обавезе тужени да тужиоцу за период и на износе из става трећег изреке обрачуна и уплати доприносе за пензијско и инвалидско осигурање код надлежног РФПИО, доприносе за здравствено осигурање код РФ за здравствено осигурање и осигурање за случај незапослености Националној служби за запошљавање. Ставом петим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу, на име накнаде штете, исплати износ од 68.119,26 динара. Ставом шестим изреке, одлучено је да свака странка сноси своје трошкове поступка.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 1466/22 од 16.09.2022. године, ставом првим изреке, одбијена је као неоснована жалба тужиоца и потврђена првостепена пресуда у ставовима првом, другом, трећем и четвртном изреке. Ставом другим изреке, преиначена је првостепена пресуда у ставовима петом и шестом изреке, тако што је одбијен као неоснован тужбени захтев да се обавезе тужени да тужиоцу на име накнаде штете исплати износ од 68.119,26 динара и тужилац обавезан да туженом накнади трошкове парничног поступка у износу од 227.250,00 динара. Ставом трећим изреке, одбијен је као неоснован захтев тужиоца за накнаду трошкова поступка по жалби. Ставом четвртим изреке, обавезан је тужилац да туженом накнади трошкове поступка по жалби у износу од 18.000,00 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилац је благовремено изјавио ревизију, из свих законских разлога због којих се ревизија може изјавити.

Испитујући побијану пресуду у смислу члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/2011....10/2023, у даљем тексту: ЗПП), Врховни суд је оценио да ревизија тужиоца није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности, а у поступку пред другостепеним судом нису учињене ни друге битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374. ст. 1. и 2. ЗПП, због којих се ревизија може изјавити.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је био у радном односу код туженог на неодређено време од 01.03.2013. године, на пословима Тужени је донео решење којим је тужиоцу отказао уговор о раду са 05.02.2016. године због непоштовања радне дисциплине и недоласка на посао од октобра 2015. године. Извршење овог решења је одложено решењем инспектора рада Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања од 31.03.2016. године до доношења правноснажне одлуке суда, а тужени је обавезан да у року од три дана од дана пријема решења инспектора рада врати тужиоца на рад и омогући му остваривање свих права и обавеза из радног односа. Наведено решење је поништено као незаконито пресудом због пропуштања Другог основног суда у Београду П1 169/16 од 19.05.2016. године. Тужени је 04.04.2016. године упутио позив тужиоцу да приступи у просторије туженог у складу са решењем инспектора рада. Тужилац је 07.04.2016. године у 9,20 часова приступио у просторије туженог у пратњи сестре ББ, када је упознат са садржином решења инспектора рада, након чега је одбио да остане на радном месту, наводећи да није добио решење инспектора рада и да му није предочена пријава на обавезно пензијско и здравствено осигурање, извршена на основу наведеног решења. Тужени је о наведеном обавестио инспектора рада дописом од 07.04.2016. године. Тужилац је туженог e-mailом обавестио о потреби да дана 08.04.2016. године одведе малолетно дете на лекарски преглед, али није доставио послодавцу потврду о томе и у наредним данима од 11.04.2016. године до 13.04.2016. године није долазио на посао нити је доставио потврду о привременој спречености за рад, у смислу члана 103. Закона о раду. Тужени је 14.04.2016. године донео упозорење да су испуњени услови за отказ тужиоцу уговора о раду, јер није долазио на посао у периоду од 07.-13.04.2016. године, своје одсуство није оправдао, није обавестио послодавца о наступању привремене спречености за рад и о разлозима одсуства, чиме је учинио повреду радне

дисциплине утврђену чланом 21. тачка 7. Уговора о раду и чланом 179. став 3. тачка 2. Закона о раду. Тужилац је по позиву туженог дана 14.04.2016. године око 11,45 часова, приступио у просторије туженог ради уручења упозорења о постојању разлога за отказ уговора о раду, када га је законски заступник упознао са садржином упозорења. Тужилац је тражио да упореди примерак упозорења које му је дато да потпише са примерцима који остају туженом, а пошто му је то онемогућено, одбио је да потпише пријем упозорења, о чему је тужени сачинио службену белешку и упозорење истакао на огласној табли, а дана 23.04.2016. године донео побијано решење о отказу уговора о раду због непоштовања радне дисциплине. Тужиоцу је отказан уговор о раду са даном 07.04.2016. године као даном када је престао да долази на посао. Решење му је достављено 18.05.2016. године. Тужилац је током поступка тврдио да је долазио на посао у периоду од 11.-13.04.2016. године, да су просторије туженог биле закључане и да никога није било у просторијама. Међутим, исказ тужиоца у том делу није прихваћен, јер би у таквој ситуацији било логично да се тужилац обратио туженом телефонским путем, код утврђене чињеница да су тужилац и законски заступник туженог били у комуникацији телефоном коју су лако остваривали по потреби, и то 06.04.2016. године, када је тужилац позван да се врати на рад и 13.04.2016. године када је позван ради уручења упозорења о постојању разлога за отказ уговора о раду.

На овако утврђено чињенично стање, правилно су нижестепени судови применили материјално право из члана 179. став 2. тачка 5. и став 3. тач. 2. и 8. Закона о раду („Службени гласник РС бр. 24/05...75/14) у вези члана 15. алинеје 1. и 2. Уговора о раду и утврдили да је тужилац учинио повреду радне дисциплине која му је побијаним решењем стављена на терет, због чега не може да настави рад код послодавца и оценили да није основан захтев тужиоца за поништај решења о отказу уговора о раду, захтев за враћање на рад и захтев за накнаду штете због незаконитог отказа у висини изгубљене зараде која би му по закону припадала, с обзиром на акцесорни карактер тог захтева. Притом је правилно оценио другостепени суд да тужиоцу не припада право на накнаду штете у смислу члана 197. став 1. Закона о раду, због чега је у овом делу преиначио првостепену пресуду и одбио као неоснован тужбени захтев.

Неосновано се наводима ревизије оспорава правилна примена материјалног права.

Поштовање радне дисциплине подразумева обавезу запосленог да савесно и одговорно обавља послове на којима ради и да поштује организацију рада, што подразумева обавезу поштовања радног времена, затим савесно, одговорно и благовремено испуњавање обавеза свог радног места, као и одговарајуће понашање запосленог на раду и у вези са радом, према послодавцу и према осталим запосленима. Последице непоштовања радне дисциплине и несавесног, незаконитог или неблаговременог испуњавања обавеза свог радног места, регулисане су Законом о раду и Уговором о раду, који закључују послодавац и запослени.

Чланом 179. став 2. тачка 5. Закона о раду прописано је да запосленом може бити отказан уговор о раду ако својом кривицом учини повреду радне обавезе и то: ако учини повреду радне обавезе утврђену општим актом, односно уговором о раду.

Основ за престанак радног односа због непоштовања радне дисциплине, у смислу одредбе члана 179. став 3. тачке 2. и 8. Закона о раду је ако запослени не достави потврду о привременој спречености за рад у року од три дана од наступања привремене спречености за рад и ако злоупотреби право на одсуство због привремене спречености за рад.

Тачком 15. алинеје 1. и 2. Уговора о раду, закљученог између парничних странака, прописано је да запосленом престаје радни однос отказом уговора од стране послодавца, ако својом кривицом учини, поред повреде радних обавеза утврђених Правилником о раду послодавца и следеће повреде: одбијање послова утврђених овим уговором и неблаговремено, несавесно и немарно извршавање послова утврђених уговором о раду и у другим случајевима утврђеним Законом о раду и општим актима послодавца.

Тужилац је, према утврђеном чињеничном стању, одбио да се врати на рад 07.04.2016. године по решењу инспектора рада. Након тога је туженог е-mailом обавестио о потреби да дана 08.04.2016. године одведе малолетно дете на лекарски преглед, о чему није доставио потврду, а у наредним данима од 11.04.2016. године до 13.04.2016. године није долазио на посао, нити је доставио потврду о привременој спречености за рад, у смислу члана 103. Закона о раду. Такво поступање тужиоца, и по оцени Врховног суда, представља повреду радне дисциплине која му је побијаним решењем стављена на терет, што представља основ за примену отказног разлога и оспорено решење чини законитим, а тужбени захтев за поништај решења, враћање тужиоца на рад и накнаду штете у висини изгубљене зараде неоснованим.

Неосновано се наводима ревизије оспорава законитост спроведеног поступка доставе упозорења о постојању разлога за отказ, који је претходио доношењу побијаног решења.

Достава упозорења о постојању разлога за отказ представља део процедуре отказа, због чега се одредба члана 185. став 2, 3. и 4. Закона о раду примењује и у случају доставе овог акта послодавца. Њом је прописано да решење односно упозорење мора да се достави запосленом лично, у просторијама послодавца, односно на адреси пребивалишта или боравишта запосленог. Ако послодавац запосленом није могао да достави акт у смислу става 2. овог члана, дужан је да о томе сачини писмену белешку. У случају из става 3. овог члана решење се објављује на огласној табли послодавца и по истеку 8 дана од дана објављивања сматра се достављеним.

По оцени Врховног суда, тужени је у потпуности испоштовао законом прописану процедуру доставе упозорења, јер је након што је тужилац приступио у просторије туженог ради уручења упозорења исто из неоправданих разлога одбио да прими, послодавац је о томе сачинио службену белешку, након чега је упозорење објавио на огласној табли, а по истеку законом одређеног рока од дана објављивања на огласној табли, када се овај акт сматра уредно достављеним тужиоцу, донео побијано решење. С тога, супротно наводима ревизије, тужени није био у обавези да доставу упозорења тужиоцу покуша и путем поште, на адреси његовог пребивалишта. У ситуацији да запослени у просторијама послодавца одбије да прими упозорење, као у конкретном случају, сматра се уредно достављеним упозорење о отказу уговора о раду на огласној табли послодавца. На тај начин испоштована је и Конвенција

Међународне организације рада број 158 о престанку радног односа на иницијативу послодавца („Службени лист СФРЈ“ – Међународни уговори бр. 4/84, 7/91), која у члану 7. гарантује право радника на одбрану од отказног разлога односно предвиђа да радни однос радника неће престати због разлога везаних за понашање радника или његов рад пре него што му се омогући да се брани од изнетих навода, осим ако се с разлогом не може очекивати од послодавца да му пружи ту могућност.

Наводима ревизије тужилац понавља наводе истакнуте у поступку и у жалби да је у периоду од 11.04. до 13.04.2016. године долазио на посао. Њима заправо оспорава правилно и потпуно утврђено чињенично стање, засновано на исказима странака и саслушаних сведока и ставља примедбе на оцену изведених доказа из члана 8. ЗПП, из којих разлога се ревизија не може изјавити према члану 407. став 2. ЗПП.

Неосновано се наводима ревизије оспорава одлука другостепеног суда да у конкретном случају нема места примени члана 191. став 7. Закона о раду, којом је прописано да ће суд, ако у току поступка утврди да је постојао основ за престанак радног односа, али да је послодавац поступио супротно одредбама закона којима је прописан поступак за престанак радног односа, одбити захтев запосленог за враћање на рад, а да ће му на име накнаде штете досудити износ до шест зарада запослених, под којом се сматра зарада коју је запослени остварио у месецу који претходи месецу у коме му је престао радни однос.

Ова одредба се примењује у случају када суд поништи решење о отказу уговора о раду искључиво због тога што је послодавац поступио супротно одредбама закона којим је прописан поступак за престанак радног односа, али нађе да враћање на рад не би било целисходно, јер је основ за престанак радног односа постојао. Међутим, у конкретном случају није поништено решење о отказу уговора о раду као незаконито, јер је тужилац учинио повреду радне дисциплине која му је стављена на терет и тужени је спровео отказни поступак у складу са одредбама Закона о раду. Стога и по оцени Врховног суда, тужилац не остварује право на накнаду штете, јер је она предвиђена као замена за реинтеграцију, када су за то испуњени услови, што у конкретној ситуацији није случај.

Врховни суд је ценио и остале наводе ревизије, којима се не доводи у сумњу правилност побијане пресуде, због чега ти наводи нису посебно образложени, па је применом члана 414. ЗПП одлучено као у изреци.

**Председник већа-судија
Весна Субић,с.р.**

**За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић**